

Dargınlık yerine affa mahkûm etmek!

Lütfullah rumuzlu okuyucumuz: “Kinci ve yalancı bir komşum var; benimle uğraşıyor. Bana zarar vermek için elinden geleni ardına bırakmıyor. Böyle birisinin yüzünü görmemek ve kendisiyle konuşmamak caiz olmaz mı? Zararından kendimizi korumak ve davranışlarının yanlış olduğunu tepkimizle ortaya koymak için konuşmamak uygun olmaz mı?”

Hatâlı, kusurlu, kabahatli ve günahkâr mü’minlere dargınlıkla ve konuşmamakla ceza vermemizi uygun bulan ne bir âyet, ne bir hadis mevcut değildir. Tam tersine suçu ve kabahati ne olursa olsun, dargın olmamak, küs durmamak ve dargınları barıştırmak, Kur’ân’ın “Mü’minler ancak kardeşirler. Öyle ise dargın kardeşlerinizin arasını düzeltin”¹ emri gereğince bir sosyal ibadettir. Bilindiği gibi ibadetlerin belirli vakitleri vardır. “Mü’minlerle uhuvveti bozmamak ve barışı korumak” ibadetinin zamanı da bilhassa dargınlık ve kırgınlık zamanlarıdır. Bu sosyal ibadeti ihmal etmeyelim. Vaktinde, vakti girmiş bir namaz gibi, bir Allah emri olarak bu ibadeti de ifa edelim.

Mahşer gününde Cenab-ı Hakk’ın buğz edeceği bir takım yanlış hareketlerini gördüğümüz ve hattâ bize de zararı dokunan kimseler eğer mü’min iseler, yapmamız gereken şey, ıslâh olmaları ve yanlıştan kurtulmaları için duâ etmek ve yanlışta devam edenlere acımadır. Onlarla konuşmayıp kin ve husumet beslemekle, zaten var olan aramızdaki soğukluğu fırtınaya çevirmiş oluruz. Bu durum ise; 1-Bizim yararımıza olmaz, 2-Bizi onun zararından korumaz, 3-Allah katında makbul bir tavır olmaz, 4-Topluma esenlik getirmez, 5-Hasmımızı yanlış davranışından alıkoymaz. 6-Sadece şeytanı sevindirir.

Zararlı kimselerin zararlarından kendimizi elbette koruyalım. Ama barışı bozarak değil. Ona selâm vermeyi keserek değil. Onunla konuşmayıp dargın durarak değil.

Çoğu zaman dargın durmanın çok problemi çözeceği sanılır. Oysa dargınlık hiçbir

problemi çözmez; aksine kör düğüm yapar. Kendimize karşı da en büyük kötülük olur.

Bir kere dargın ortam, hasım tarafın düşmanlığı için daha uygun bir ortamdır. Öte yandan, Kur'ân; kayıtsız şartız af ve barış istemektedir. İnsanları affedenleri, "lütuf sahibi ve âlicenap" olarak takdim eden Kur'ân, kabahatlıleri affedenlerin doğru bir davranış içinde olduğunu bildirmek için de, "Affetsinler, aldırmasınlar, Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz? Allah, Ğafur'dur, Rahîm'dir."2 buyurmaktadır.

Hiç şüphesiz, çoğu zaman insanları affetmek dünyanın en zor işi olur çıkar. Ama bilinmelidir ki, bu zoru başaranlar, Kur'ân nazarında en makbul adımı atmış olurlar. Bu makbûliyeti muhafaza etmek için, karşı taraf suçlu da olsa,—zaten karşı taraf suçlu olmadığında affı gerektiren bir husus da söz konusu olmaz--afta ve barışta ilk adımı atan taraf olmak olgunluk ve faziletten başka bir şey değildir.

Diğer yandan, barışta ve afta ilk adımı atan taraf olmak, takvaya ulaşmak için önemli bir çabadır. Nitekim Kur'ân, "takva sahiplerini" şöyle tanımlar: "Onlar, bollukta ve darlıkta sarf ederler. Öfkelerini yutarlar, insanların kusurlarını affederler. Allah ihsan sahibi ve âlicenap olanları sever."3

Kur'ân'ın, o nail olmak istediğimiz "takvayı" sosyal davranışlarımızla izah etmesi ne düşündürücü değil mi? Hani; namaz kılmak, oruç tutmak, tesbih çekmek, zikir yapmak gibi şahsî ibadetler yerine, takvaya ulaşmak için "1-hayırdan sarf etmek, 2-öfkeyi yutmak ve 3-insanları kayıtsız şartsız affetmek" gibi sosyal davranışların öne çıkarılması, barışın ve affin Kur'ân nazarında ne derece önemli bir amel olduğunu ifade eder.

Dikkat edilirse; Kur'ân, "karşı taraf hatâsızdır, suçsuzdur, kabahatsizdir, kusursuzdur" demiyor. Yalnızca işlerin mahşer gününe bırakılmasını istiyor. Dünyada ise affin hâkim kılınmasını emrediyor.

Bedüzzaman Hazretleri bu âyetlerin tefsîrine bir risâle tahsis ediyor ve uhuvvetin önemini zengin bir perspektifte izah ediyor. Mü'minlerin kusurlarını, kabahatlerini ve hatalarını birer "âdî çakıl taşına" benzeten Üstad Saîd Nursî Hazretleri, bu âdi taşlar yüzünden mü'minin kalbindeki Kâbe hürmetinde bulunan iman ve Uhud dağı azametinde bulunan İslâmiyet'in yok sayılmayacağını beyan eder ve iman ehline karşı "kinin, adavetin, şikâkin, ayrılığın ve dargınlığın" muhakkak sona erdirilmesi çağrısında bulunur.4

İnsanlara, belirli aksi davranışlarında, belli ölçülerde tavır koymayı ve tepki vermeyi

elbette haklı bulabiliriz. Ancak bu tavır ve tepkide ölçünün kaçırılarak dargınlığa ve kırgınlığa dönüştürülmesi ve af ve barışın geciktirilmesi Kur'ân'ın kabul edeceği bir davranış değildir.

Binaenaleyh, dargınlığı sürdürmek yerine, hasmımızı affa mahkûm etmek de pekâlâ bir cezai müeyyidedir. Hasmımızı yaptıklarından mahcup olmaya iten davranış, husumeti sürdürmek değil; affı başarmak ve barışı korumaktır.⁵

Dipnotlar:

- 1- Hucurât Sûresi, 49/10;
- 2- Nûr Sûresi, 24/22;
- 3- Âl-i İmrân Sûresi, 3/133, 134;
- 4- Mektûbât, s. 254;
- 5- Mektûbât, s. 256